

Міністерство освіти і науки України
Київський національний лінгвістичний університет
Кафедра германської і фіно-угорської філології

Курсова робота

на тему: Інфінітив у заголовках англومовних і українськомовних газет

Студентки групи Па 05-20
факультету германської філології і перекладу
денної форми здобуття освіти
спеціальності 035 Філологія
спеціалізації 035.041 Германські мови та літератури
(переклад включно), перша – англійська
освітньо-професійної програми Англійська мова і
друга іноземна мова: усний і письмовий переклад
Дмитрової Марії Дмитрівни

Науковий керівник:
кандидат психологічних наук, доцент
Коломієць В. О.

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

Київ 2023

Ministry of Education and Science of Ukraine
Kyiv National Linguistic University
Department of Germanic and Finno-Ugrian Philology

Term Paper

The Infinitive in English and Ukrainian Newspaper Headlines

MARIIA DMYTROVA

Group PA 05-20

Germanic Philology and Translation Faculty

Research Adviser

Assoc. Prof.

Valentyna Kolomiets

PhD (Psychology)

Kyiv 2023

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ІНФІНІТИВ У ГРАМАТИЧНИХ СИСТЕМАХ АНГЛІЙСЬКОЇ І УКРАЇНСЬКОЇ МОВ	6
1.1. Двоїста природа інфінітива	6
1.2. Граматичні форми інфінітива	7
1.3. Синтаксичні функції інфінітива	8
1.4. Висновки до Розділу 1	9
РОЗДІЛ 2. ЗІСТАВНИЙ АНАЛІЗ ФУНКЦІОНУВАННЯ ІНФІНІТИВА В ЗАГОЛОВКАХ АНГЛОМОВНИХ І УКРАЇНСЬКОМОВНИХ ГАЗЕТ.....	10
2.1. Заголовки як компонент газетної статті.....	10
2.2. Частотність вживання інфінітива в заголовках англomовних та українськомовних газет	11
2.3. Зіставний аналіз синтаксичних функцій інфінітива в заголовках англomовних та українськомовних газет	13
2.3.1. Синтаксичні функції інфінітива у заголовках англomовних газет.....	13
2.3.2. Синтаксичні функції інфінітива у заголовках українськомовних газет	15
2.4. Висновки до розділу 2	17
ВИСНОВКИ.....	19
РЕЗЮМЕ	21
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	23

ВСТУП

Актуальність дослідження. Хоча вивченням інфінітива займалося не одне покоління лінгвістів, проблема цієї безособової форми дієслова не втратила своєї актуальності і в сучасному мовознавстві, особливо у зіставному аспекті, адже збіг між українським і англійським інфінітивами є лише частковим: вони відрізняються і за кількістю форм, і за спектром своїх синтаксичних функцій, а характерні для англійської мови інфінітивні комплекси не мають граматичних еквівалентів в українській мові.

Оскільки способи перекладу інфінітива визначаються його функціями у реченні (Карабан, 2004), зростає інтерес до зіставного аналізу функціонування інфінітива в різних типах дискурсу. Це зумовлює актуальність дослідження.

Об'єктом дослідження є інфінітив у заголовках новинних повідомлень українськомовних та англомовних газет.

Предметом дослідження стали синтаксичні функції інфінітива у заголовках новинних повідомлень українськомовних та англомовних газет.

Метою роботи є зіставний аналіз функціонування інфінітива у заголовках новинних повідомлень українськомовних та англомовних газет.

Для досягнення мети дослідження було реалізовано такі **завдання**:

- 1) дібрати та опрацювати наукову літературу з досліджуваного питання;
- 2) зібрати корпус заголовків новинних повідомлень з інфінітивом, опублікованих в українськомовних та англомовних газетах;
- 3) проаналізувати частотність вживання інфінітива у заголовках новинних повідомлень в українськомовних та англомовних газетах;
- 4) визначити, в яких синтаксичних функціях виступає інфінітив у заголовках новинних повідомлень українськомовних та англомовних газет;
- 5) провести зіставний аналіз отриманих результатів.

Мета і завдання дослідження зумовили використання таких **методів**: описового для опису досліджуваної граматичної одиниці, зіставного для

встановлення схожих і відмінних особливостей функціонування інфінітива у заголовках новинних повідомлень в українськомовних та англомовних газетах, кількісного для виявлення частотних характеристик англійського інфінітива у різних функціях у заголовках новинних повідомлень в українськомовних та англомовних газетах.

Матеріал дослідження відбирався шляхом суцільного добирання з заголовків новинних повідомлень, опублікованих у інтернет-версії британської газети «The Guardian» у листопаді і грудні 2022 року та в інтернет-версії української газети «Українська правда» у грудні 2022 року. В результаті аналізу 1478 заголовків новинних повідомлень з «The Guardian» і 4103 заголовків новинних повідомлень з «Української правди» було виділено 437 англомовних і 448 українськомовних заголовків з інфінітивом, які стали фактичним матеріалом дослідження.

Практична значущість дослідження. Результати дослідження можуть бути використані у викладанні зіставної граматики.

Апробація результатів дослідження. Зміст та результати дослідження доповідались та обговорювались на V Міжнародній студентській науково-практичній он-лайн конференції «Реалізація наукового потенціалу студента вищої школи: виклики, перспективні напрями» (Київ, 06 квітня 2023 року) та на Міжнародній науково-практичній відеоконференції «AD ORBEM PER LINGUAS. ДО СВІТУ ЧЕРЕЗ МОВИ» (Київ, 18-19 травня 2023 року).

РОЗДІЛ 1. ІНФІНІТИВ У ГРАМАТИЧНИХ СИСТЕМАХ АНГЛІЙСЬКОЇ І УКРАЇНСЬКОЇ МОВ

1.1. Двоїста природа інфінітива

Українськомовний словник лінгвістичних термінів описує інфінітив як «початкову незмінювану форму дієслова, що позначає дію або стан безвідносно до діючої особи, а також часу, способу» (Єрмоленко, 2001). В англломовному словнику лінгвістичних термінів інфінітив визначено як початкову форму дієслова, що не має таких категорій, як аспект, модальність, число, час (Glossary of linguistic terms).

Відмінною рисою інфінітива, яка впливає і на його граматичні форми, і на синтаксичні функції, які він виконує у реченні, є його двоїста природа. Як і інші безособові форми дієслова – герундій і дієприкметник, інфінітив має одночасно і дієслівні, і іменні характеристики. Явище двоїстої природи є спільним в досліджуваних мовах.

Двоїста природа інфінітива була влучно окреслена А. Д. Карамішевою як дія чи процес, який розглядається з точки зору субстантиву (Karamysheva, 2012). Двоїсту природу інфінітива обстоює І. Р. Вихованець (1988), який завдяки послідовному врахуванню формально-граматичного і семантико-синтаксичного функціонування інфінітива дійшов висновку про однакову міру репрезентованості в ньому субстантивних і дієслівних ознак.

Двоїста природа має свій прояв у граматичних формах та синтаксичних функціях інфінітива. Граматичні форми інфінітива англійської мови зумовлені дієслівним походженням інфінітива (Ніконова, 2016).

У синтаксичних функціях інфінітива можна простежити певні іменникові ознаки. Подібно до іменника, інфінітив англійської мови, окрім інших синтаксичних функцій, які зумовлені його дієслівним походженням, може виступати в реченні підметом, додатком, частиною складного присудка та означенням (Ніконова, 2016).

Синтаксичні функції інфінітива української мови схожі з тими, які виконує його англійський відповідник. Подібно до іменника, він може виступати в реченні підметом, неузгодженим означенням, додатком і обставиною мети. Здатність виступати в реченні частиною складного присудка інфінітив отримав від дієслова (Плющ, 2010).

1.2. Граматичні форми інфінітива

Інфінітив англійської мови можна розпізнати за часткою *to*. Але в деяких випадках він використовується без зазначеної частки, наприклад, після модальних дієслів (Karamysheva, 2012). Спосіб формування інфінітива в українській мові значно відрізняється від його англійського еквівалента: він утворюється за допомогою суфікса *-ти* (Плющ, 2010).

Граматичні форми інфінітива англійської мови мають переважно ознаки дієслова: активний і пасивний стани, а також види Simple Active, Simple Passive, Continuous Active, Perfect Active та Perfect Continuous Active. Інфінітив не має видів Continuous Passive та Perfect Continuous Active (Karamysheva, 2012).

Інфінітив у формі Simple Active зазвичай виражає дію, яка відбувається одночасно з дією, вираженою дієсловом-присудком. Інфінітив у формі Continuous Active виражає дію, яка є одночасною з дією, вираженою дієсловом-присудком, або виражає спосіб, яким ця дія була виконана. Інфінітив у формі Perfect Active виражає дію, що передувала дії, вираженій дієсловом-присудком, або означає причину стану чи дії. Інфінітив у пасивному стані передає дію, яка виконана над суб'єктом (Ніконова, 2016).

Інфінітив української мови має активний та пасивний стан, а також доконаний і недоконаний види. Доконаний вид визначає завершену дію, в той час як недоконаний виражає незавершеність (Корунець, 2004).

1.3. Синтаксичні функції інфінітива

В англійській мові інфінітив може виступати частиною складного дієслівного присудка, частиною іменного присудка, підметом, а також другорядними членами речення (Ніконова, 2016).

Інфінітив англійської мови в ролі підмета займає лівобічну позицію в реченні. Іноді у цій функції інфінітив використовує допоміжну конструкцію *it is...to do*: *It is important to visit this event.*

У ролі частини складного іменникового присудка інфінітив виступає з дієсловом *to be*: *It is difficult to stop smoking.* Частину складного дієслівного присудка інфінітив може формувати з дієсловами з модальним або аспектним значенням: *He could finish this task.*

У ролі додатка інфінітив виступає після смислових дієслів та прикметників на позначення стану об'єкту: *He asked her to sing.*

У ролі означення інфінітив описує іменники, займенники та порядкові числівники: *She was the first to speak.*

У ролі обставини інфінітив визначає мету, результат, порівняння, супутні обставини, час та умову (Кукса, 2017, Ніконова, 2016): *He said that to hear approval.*

Інфінітив англійської мови також має здатність утворювати конструкції вторинної предикації, до яких належать *Objective-with-the-Infinitive*, *Subjective-with-the-Infinitive* та *For-to-with-the-Infinitive* (Ніконова, 2016):

I thought her to be a good leader. (*Objective-with-the-Infinitive*)

He was seen to enter this house. (*Subjective-with-the-Infinitive*)

It is necessary for you to finish this work today. (*For-to-with-the-Infinitive*)

Інфінітив української мови виконує функції підмета, простого дієслівного присудка, частини іменного та дієслівного складеного присудка, а також другорядних членів речення. (Кульбабська, 2007)

У лівобічній синтаксичній позиції інфінітив виконує роль підмета: *Прочитати – не значить зрозуміти.*

Інфінітив може виступати простим присудком, частиною складеного іменного та дієслівного присудка: *А він мовчати та посміхатися. Він готовий їхати. Вона хотіла поїхати звідси.*

У ролі другорядних членів речення інфінітив виступає додатком, означенням і обставиною мети (Кучерук, 2022):

Він любить читати. (Додаток)

Його ідея придбати літак видавалася дивною. (Означення)

Він прийшов читати. (Обставина мети)

1.4. Висновки до Розділу 1

Інфінітив в українській і англійській мовах визначається як неозначена або початкова форма дієслова. Двоїста природа інфінітива, яка виявляється у наявності у інфінітива і дієслівних, і субстантивних характеристик, впливає на його граматичні форми та синтаксичні функції.

Інфінітив української мови формується суфіксальним способом, в той час як його англійський еквівалент – додаванням частки *to*. Граматичні форми інфінітива в досліджуваних мовах різні: в українській мові наявні інфінітиви доконаного і недоконаного видів, в англійській – види Simple Active, Simple Passive, Continuous Active, Perfect Active та Perfect Continuous Active. Інфінітиви у активному і пасивному станах наявні в обох мовах.

У досліджуваних мовах вживання інфінітива у реченні подібне: він виконує однаковий ряд функцій. Відмінною рисою виявилась здатність інфінітива української мови виступати у реченні простим присудком. Інфінітив англійської мови, на противагу українському відповіднику, може виступати в реченні обставиною різних видів (часу, умови тощо). Іншою рисою, притаманною лише для інфінітива англійської мови, є здатність утворювати конструкції вторинної предикації, які не мають еквівалента в українській мові.

РОЗДІЛ 2. ЗІСТАВНИЙ АНАЛІЗ ФУНКЦІОНУВАННЯ ІНФІНІТИВА В ЗАГОЛОВКАХ АНГЛОМОВНИХ І УКРАЇНСЬКОМОВНИХ ГАЗЕТ

2.1. Заголовок як компонент газетної статті

Заголовок можна визначити як складову частину, постійний елемент газети. Це також стисле, чітке, лаконічне відображення головної думки твору (Іванов, 2000).

Серед дослідників немає єдиної думки щодо статусу заголовка: одні вважають заголовок частиною тексту статті (Рогач Ю., 2015), інші виділяють його як окремий компонент статті (Isani, 2011). Іванов В. Ф. стверджує, що заголовок є постійним елементом газети, а тому і її невід'ємною складовою (Іванов, 2000).

Функції заголовка полягають у тому, щоб виразити основний зміст повідомлення, привернути увагу та встановити контакт з читачем (Гонтаренко, 2014). Ті самі функції описує в своїй праці і Федорова Ю. (2010), яка відзначає, що заголовок надає чіткий огляд змісту або його узагальнення.

Вищезгадані функції газетних заголовків реалізуються за допомогою різноманітних мовних засобів, зокрема граматичних. Одним із таких мовних засобів є інфінітив та інфінітивні конструкції (Семен, 2015). Дослідники відзначають, що у заголовках новинних повідомлень інфінітив використовують для вираження майбутньої дії (Chovanec, 2003).

У заголовках сучасних новинних видань нерідко використовують інфінітивні речення. Такий вид речень обирають для передачі м'якого спонукання, певного побажання чи поради (Завальнюк, 2011).

Оскільки функціонування інфінітива у заголовках, зокрема у зіставному аспекті, досліджене недостатньо, було проведено аналіз частотності використання інфінітива у заголовках новинних повідомлень, встановлено синтаксичні функції, в яких виступає інфінітив в газетних заголовках,

виявлено схожі та відмінні особливості вживання інфінітива у заголовках англомовних і українськомовних газетних видань.

2.2. Частотність вживання інфінітива в заголовках англомовних та українськомовних газет

Для проведення порівняльного дослідження функціонування інфінітива у заголовках англомовних і українськомовних газет було проаналізовано 1487 заголовків з британської газети «The Guardian» за грудень 2022 року та 4103 заголовки з газети «Українська Правда» за листопад-грудень 2022 року. Всі проаналізовані заголовки були опубліковані у рубриці «Новини».

Аналіз показав, що інфінітив вживається у заголовках британської газети приблизно утричі частіше, ніж у заголовках українського періодичного видання: інфінітив містили 30% англомовних і лише 11% українськомовних заголовків. Виявлені в результаті проведеного аналізу 437 англомовних і 448 українськомовних заголовків з інфінітивом і стали фактичним матеріалом дослідження.

З'ясувалося, що найпоширенішою формою інфінітива у англомовних заголовках є його найпростіша форма – Simple Active, яка становить 93,2% англомовної вибірки:

US to require arrivals from China to provide negative Covid test.

Ministers' efforts to claw back cash from PPE fraud branded 'pitiful.'

Putin vows to 'knock down' US Patriot missiles supplied to Ukraine.

Форму Simple Passive було виявлено у 28 випадках (5,7%). Perfect Passive – у 4 (0,8%). Continuous Active було виявлено один раз (0,3%).

Rewilded former golf course in Cheshire to be transformed into public woodland. (Simple Passive)

Strep A: fears NHS will struggle to cope as seventh child reported to have died. (Perfect Active)

*US cost of living continues to rise but inflation appears **to finally be slowing**.*

(Continuous Active)

Форм Perfect Passive та Perfect Continuous Active виявлено не було.

У ході розвідки з'ясувалось, що в англomовних заголовках новинних повідомлень інфінітив вживається як з часткою *to*, так і без неї. Інфінітив з часткою *to* домінує (79,9%):

*Rail fares in England **to increase** by up to 5.9% in March.*

*Freeze on alcohol duty **to be extended to help** UK hospitality industry.*

*Gareth Southgate decides **to carry on** in England job despite World Cup agony.*

Інфінітив без частки *to* використовується рідше – його частка склала 20,3% заголовків із інфінітивом. У заголовках такі інфінітиви зустрічаються після модальних дієслів:

*Pollutionwatch: how initiative could **improve** air quality in UK schools.*

*Excess deaths could **rise** as vulnerable skimp on heating, UK charities warn.*

*Childcare should **be classed** as necessary 'infrastructure', say MPs.*

В українськомовних заголовках було виявлено вживання доконаного та недоконаного виду інфінітива. Більш уживаним виявився інфінітив доконаного виду, який містився у 63% проаналізованих українськомовних заголовків:

*NASA просить SpaceX **врятувати** астронавтів з пошкодженого корабля «Союз».*

*Після запуску офісу у Франції Український інститут планує **відкрити** ще дві філії в Європі.*

Інфінітив недоконаного виду було виявлено у 37% заголовків:

*У КМДА пояснили, куди **здавати** ялинки після Нового року.*

*Меркель не збирається **брати** участь в зусиллях із завершення війни в Україні.*

2.3. Зіставний аналіз синтаксичних функцій інфінітива в заголовках англомовних та українськомовних газет

2.3.1. Синтаксичні функції інфінітива у заголовках англомовних газет

Як свідчать результати дослідження, у заголовках новинних повідомлень інфінітив зустрічається в усіх можливих функціях.

У англомовних заголовках інфінітив може виконувати функції підмета, частини присудка, додатка, означення та обставини мети. При цьому він може виступати в ролі як простих підмета, додатка та означення, так і в ролі їх складних відповідників.

Найчастіше інфінітив з'являється у заголовках у ролі частини присудка (44,7% від загальної кількості вживання інфінітива). Інфінітив може бути частиною складеного іменного присудка, частиною складних дієслівного модального та дієслівного аспектного присудків:

*Israeli politician suggests doctors could **refuse** to treat gay patients.*

*Bank of England **to stress** test hedge funds and private equity lending.*

Найчастіше він виконує роль частини складного дієслівного модального присудка (96,7% усіх випадків вживання інфінітива у ролі частини присудка):

*Excess deaths could **rise** as vulnerable skimp on heating, UK charities warn.*

*We cannot **go on** like this': three striking workers on why they have no choice.*

*Public patience is wearing thin. Ofwat must **wield** the big stick.*

Значно рідше інфінітив вживається у ролі частини складного дієслівного аспектного присудка (2,3% випадків використання інфінітива у ролі частини присудка):

*US cost of living continues **to rise** but inflation appears to finally be slowing.*

*The party's starting **to turn** sour for the Tories.*

*Flu continues **to spread** in England with number of hospital patients up 79%.*

У функції іменної частини складного іменного присудка інфінітив вживається найрідше (1%):

*As Russia tries to dig in, Ukraine's challenge will be **to repeat** its victory in Kherson.*

*Hate that jumper? Here's what **to do** with unwanted Christmas presents.*

У ролі додатка і означення інфінітивів з'являється майже однаково часто (17,1% і 16,8% відповідно). При цьому він може бути як простими, так і складними додатком і означеннями.

З 80 випадків вживання інфінітива у ролі додатка 40% є простим додатком, 60% - складним додатком, вираженим конструкціями Objective-with-the-infinitive та For-to-with-the-Infinitive :

*Gibraltar: UK police asked **to help** with inquiry into alleged government corruption.*

*How to see Mars **disappear** behind the moon on 8 December.*

*Russia-Ukraine war: Kyiv 'preparing' for Russia **to invade** from north, says commander.*

Серед випадків вживання інфінітива у ролі означення переважають прості означення (92,4%). Складних означень було виявлено 6 (7,6%). Вони виражені конструкцією For-to-with-the-Infinitive:

*Sunak faces pressure **to help** older people return to work after ill health.*

*From Apollo to Artemis: 50 years on, is it time **to go** back to the moon?*

*Concern over plan for military **to fill** in for striking Border Force staff.*

*Calls for Sunak **to withdraw** Tory whip from Michelle Mone in Lords.*

У функції обставини інфінітивів з'являється майже так само часто, як і у функціях додатка і означення (13%):

*TikTok admits using its app **to spy** on reporters in effort to track leaks.*

*Disabled passengers on Avanti trains say they have had to sit in toilets **to get seat**.*

*Putin has to escalate **to survive**. There can be no lasting peace until he falls.*

Нарешті, у ролі підмета інфінітивів у заголовках вживається досить рідко (6,8%), переважно у ролі складного підмета, вираженого конструкцією Subjective-with-the-Infinitive:

Stupid' to equate climate concerns with being woke, says Zac Goldsmith.
Imminent Cumbria coalmine decision likely to cause new Tory split.
Cornwall visitors urged to bring first aid kits as NHS trusts under 'extreme pressure'.

Інфінітив також може виступати головним членом інфінітивних речень (1,5% заголовків із інфінітивом):

How to see Mars disappear behind the moon on 8 December.

How to start a blog: tips to make yours successful and profitable.

How to get a grip on your personal finances in the new year де кранки.

2.3.2. Синтаксичні функції інфінітива у заголовках українськомовних газет

В українськомовних заголовках інфінітив виконує функції і головних, і другорядних членів речення.

Найчастіше інфінітив у заголовках українськомовних новинних повідомлень виступає у функції частини складеного іменного та дієслівного присудка (45% від загальної кількості вживання інфінітива). Функція частини складеного дієслівного присудка домінує (86,9%):

*Росія може **вдарити** по Україні під час свят, прагнучи підірвати дух українців – британська розвідка.*

*Санкції можуть **скоротити** експорт російської нафти з портів Балтії на 20%.*

*Курс валют на 20 грудня: гривня продовжує **слабиати** і на "чорному ринку", і в банках.*

*10 проблем освіти, які можуть **стати** кризою у 2023-му.*

Інфінітив у ролі частини складеного іменного присудка було виявлено у 25 випадках (13,1%):

*Україна готова **провести** розслідування через нібито падіння ракети у Білорусі – Міноборони.*

Одна з країн НАТО допускає, що Путін готовий **втрратити** до 300 тисяч солдатів – NYT.

Греція готова **надати** Україні С-300 за умови, якщо США розмістять ЗРК Patriot на Криті.

Інфінітива у функції простого присудка у заголовках виявлено не було. Наступною за частотністю функцією інфінітива є функція додатка (43,2% від загальної кількості вживання інфінітива):

Кулеба закликав **виключити** РФ із Радабезу ООН після ракетного обстрілу перед Новим роком.

У Польщі планують у 2023 році **привіняти** електронний паспорт до пластикової ID-картки.

На Харківщині затримали колаборантів: допомагали **перекидати** воєнні ешелони РФ в Україну.

В інших функціях інфінітивів з'являється значно рідше. У ролі означення та обставини інфінітив використовується з однаковою частотністю (5,3% та 5,3% відповідно):

Спроби росіян **захопити** Бахмут наближаються до кульмінації: у них уже нестача солдатів і снарядів – ISW. (Означення)

У Британії назвали недалекоглядними плани уряду **скоротити** допомогу українським біженцям. (Означення)

Сербія планує розширити газову інфраструктуру, щоб **позбутися** залежності від РФ. (Обставина)

Залужний розповів, що йому треба, щоб **вийти** на кордони 23 лютого. (Обставина)

Найрідше інфінітив використовується у заголовках новинних повідомлень у функції підмета (0,7%):

Обмінювати лампи розжарювання на LED-лампи можна буде з січня у відділеннях «Укрпошти».

Шукати ворогів серед друзів – погана звичка, яку ми успадкували".
Інтерв'ю соратника Орбана.

*Зеленський про РФ: Щось просто **підписати** з цими терористами – миру не буде.*

Також у заголовках українськомовного видання зустрічаються інфінітивні речення, в яких інфінітив є головним членом. Частка таких речень склала 7,8% українськомовної підвибірки:

*Як зараз правильно **вітати** з Новим роком?*

*Партія Байдена йде на омолодження: що **чекати** від нових лідерів Палати представників.*

***Фіксувати** чи не **фіксувати**: оптимальний режим обмінного курсу під час війни.*

2.4. Висновки до розділу 2

Результати дослідження, проведеного на основі корпусу заголовків, який було дібрано з англomовного видання «The Guardian» та українськомовного видання «Українська правда», дозволяють стверджувати, що використання інфінітива є неоднаково поширеним у досліджуваних мовах. У заголовках англomовного видання він з'являється приблизно втричі частіше, ніж у заголовках українськомовного видання (30% і 11% відповідно).

В англomовній газеті інфінітив вживається переважно з часткою *to* (79,7%). Серед граматичних форм інфінітива найбільшу частку складає форма Simple Active – її було виявлено у 453 випадках (93,2%). У заголовках українськомовного видання частіше вживається інфінітив доконаного виду (63%).

Як у заголовках англomовної, так і в заголовках українськомовної газет інфінітив найчастіше з'являється у функції частини присудка, а найрідше – у функції підмета. У заголовках англomовного видання використання обставини мети склало частку у 13%. Інших видів обставини дослідження не виявило.

Згідно результатів дослідження, у заголовках англomовної преси інфінітив може використовуватися у складі конструкцій вторинної предикації,

найчастотнішою з яких виявилася Objective-with-the-Infinitive (50% від загальної кількості використання інфінітива у функції додатка).

В українськомовних заголовках інфінітив у функції додатка використовувався майже з однаковою частотністю з присудком (43,2%). У функції означення та обставини інфінітив трапляється з однаковою частотністю (5,3% та 5,3% відповідно).

У заголовках обох видань наявні інфінітивні речення (1,5% англомовних заголовків та 7,8% українськомовних), проте вони частіше з'являються в українськомовній газеті.

ВИСНОВКИ

Вивчення інфінітива цікавить лінгвістів не тільки з точки зору дослідження його як форми дієслова, але також з точки зору його функціонування у різних типах дискурсу, зокрема у заголовках новинних повідомлень. Зростання інтересу до порівняльних досліджень такого плану спонукало нас до здійснення розвідки, спрямованої на зіставний аналіз вживання і функціонування інфінітива у заголовках новинних повідомлень.

На першому етапі дослідження було розглянуто теоретичний аспект теми, визначено спільні та відмінні ознаки інфінітива в досліджуваних мовах. В обох мовах інфінітив визначають як неозначену форму дієслова. Дуальність природи інфінітива простежується у наявності у нього як дієслівних, так і іменних характеристик.

Способи творення інфінітива та його граматичні форми в досліджуваних мовах відрізняються. Спільною ознакою є наявність в обох мовах інфінітива у активному та пасивному стані. Синтаксичні функції інфінітива подібні у досліджуваних мовах. Відмінною рисою інфінітива української мови було визначено його здатність виступати в реченні простим дієслівним присудком, а інфінітива англійської – здатність утворювати конструкції вторинної предикації.

На другому етапі роботи було зібрано корпус заголовків з інфінітивом, до якого увійшли 437 заголовків з британської газети «The Guardian» і 448 заголовків з українськомовної газети «Українська правда». Ці заголовки стали матеріалом дослідження.

Результати аналізу дозволяють стверджувати, що інфінітив вживається у англійських заголовках приблизно утричі частіше, ніж в українськомовних (30% та 11% відповідно).

У заголовках англійської газети інфінітив з'являється переважно з часткою *to*. Найчастотнішою формою англійського інфінітива у заголовках

новинних повідомлень є форма Simple Active (93,2%). Граматичних форм Perfect Passive та Perfect Continuous Active у заголовках виявлено не було.

Найбільш уживаною формою інфінітива в заголовках українськомовного видання виявився інфінітив доконаного виду (63%).

Інфінітиви обох мов виконують у заголовках повний ряд синтаксичних функцій: вони можуть виступати в них підметом, частиною присудка, означенням, обставиною та додатком. У заголовках англomовного видання було також виявлено складні підмет, означення та додаток. Тенденція їх використання порівняно з простими відповідниками неоднакова: складний підмет становить більшість від використання інфінітива у функції підмета, тоді як складне означення використовується у меншості випадків вживання інфінітива у функції означення.

В англomовних заголовках інфінітив найчастіше виконує роль частини присудка, переважно складного модального. Найрідше він виконує роль підмета. Його український еквівалент найчастіше використовується у функції частини присудка, в основному складного дієслівного.

Найчастотнішою конструкцією вторинної предикації у заголовках англomовної преси є Objective-with-the-Infinitive (50% від загальної кількості використання інфінітива у функції додатка).

У функції додатка інфінітив використовувався в українськомовних заголовках більше, ніж удвічі частіше, ніж в англomовних: 43,2% і 17,1% відповідно. У функції означення та обставини інфінітив у англomовних і українськомовних заголовках вживається з однаковою частотністю (5,3% та 5,3% відповідно).

У заголовках обох видань наявні інфінітивні речення, але вони частіше з'являються в українськомовних публікаціях, ніж в англomовних: 7,8% і 1,5% відповідно.

Отже, функціонування інфінітива в заголовках новинних повідомлень має більше спільних, ніж відмінних ознак.

РЕЗЮМЕ

Метою курсової роботи є порівняльний аналіз граматичних форм та синтаксичних функцій інфінітива в українськомовних та англомовних заголовках новинних повідомлень.

Основними завданнями дослідження було визначено ознайомлення з відповідною літературою; створення корпусу українськомовних та англомовних заголовків новинних повідомлень, що містять інфінітив; аналіз частотності використання у них інфінітива і дослідження його синтаксичних функцій; зіставний аналіз функціонування інфінітива в українськомовних та англомовних заголовках з метою визначення основних схожостей та відмінностей.

Дослідження проводилося на основі корпусу заголовків новин, опублікованих наприкінці 2022 року у газетах «The Guardian» та «Українська правда».

Аналіз двомовного корпусу заголовків показав, що інфінітив частіше використовується в англомовних заголовках: він зустрічається у 30% заголовків «The Guardian» та у 11% заголовків «Української правди». Найбільш часто вживана форма англійського інфінітива в заголовках новин - це форма Simple Active (93,2%). Інші форми вживаються рідко або зовсім не використовуються. Англійський інфінітив в основному використовується з часткою *to*.

Синтаксичні функції інфінітива в англомовних та українськомовних заголовках газет частково збігаються: інфінітив функціонує як підмет, частина присудка, додаток, означення та обставина. Важливою особливістю англомовних газетних заголовків є наявність інфінітивних конструкцій (Subjective-with-the-Infinitive, Objective-with-the-Infinitive and For-to-with-the-Infinitive), які виконують функції складного підмета, складного додатка та складного означення відповідно.

Ключові слова: інфінітив, заголовки, зіставний аналіз, граматичні форми, синтаксичні функції

The purpose of the term paper is a comparative analysis of the grammatical forms and syntactical functions of the infinitive in Ukrainian and English news headlines.

The main tasks of the study were to review the related literature; to create a corpus of Ukrainian and British newspaper headlines containing infinitives; to analyse the frequency of infinitives in news headlines; to explore the syntactic functions of infinitives in news headlines; to compare the functioning of the infinitive in Ukrainian and British newspaper headlines in order to find the major similarities and differences between them.

The research was carried out on a corpus of news headlines from the Guardian and from the Ukrainska Pravda published at the end of 2022.

The analysis of the bilingual corpus of headlines has shown that the infinitive is more frequently used in English newspaper headlines: it occurs in 30% of the articles in the Guardian and in 11% of the articles in the Ukrainska Pravda. The most frequent form of the English Infinitive in news headlines is Simple Active (93,2%). The other forms are either quite rare or are not used at all. The English infinitive is mainly used with the particle *to*.

The syntactical functions of the infinitive in English and Ukrainian newspaper headlines partially coincide: the infinitive functions as a subject, part of the predicate, an object, an attribute, an adverbial modifier or the main part of a one-member simple sentence. In both English and Ukrainian newspaper headlines it is most often used in the function of part of the predicate, and it is least often used in the function of a subject. An important peculiarity of English newspaper headlines are infinitive constructions used in the functions of a complex subject, a complex object and a complex attribute.

Keywords: infinitive; headlines; comparative analysis, grammatical forms, syntactic functions

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вихованець, І. Р. (1988). *Частини мови в семантико-граматичному аспекті*. Київ: Наукова думка.
2. Гонтаренко, А. С. (2014). Англomовні газетні заголовки та їх переклад українською мовою. *Наукові записки національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна», 217-219.*
3. Завальнюк, І. Я. (2011). Прості односкладні речення у ролі газетних заголовків: нові риси і тенденції. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, Серія 10: Проблеми граматики і лексикології української мови, 142-147.*
4. Іванов, В. Ф. (2000). *Техніка оформлення газети*. Київ: Товариство «Знання».
5. Карабан, В. І. (2004). *Перекладу англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми*. Вінниця: Нова книга.
6. Корунець, І. В. (2004). *Порівняльна типологія англійської та української мов*. Вінниця: Нова Книга.
7. Кукса, І. М., Яценко, Л. М., Аненко, Н. І. (2017). *English Grammar for Advanced Learners / Посібник з практичної граматики англійської мови*. Київ: Видавничий центр КНЛУ.
8. Кульбабська, О. В. (2007). Інфінітив як засіб предикації у структурі простого речення. *Вісник Дніпропетровського університету, 13, Т. 2, 129-135.*
9. Кучерук, М. (2022) Спільне та відмінне в синтаксичних функціях інфінітива в українській та англійській мовах. *Лінгвокомп'ютерні дослідження. Збірник наукових праць*, Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 87-92.
10. Ніконова, В. Г., Гарбар, І. О. (2016). *English Grammar in Theory and Practice (Non-Finite Forms of the Verb. Modal Verbs. Навчально-*

- методичний посібник з практичної граматики першої іноземної мови (англійської). Київ: Видавничий центр КНЛУ.
11. Плющ, М. Я. (2010). *ГраMATика української мови. Морфеміка. Словотвір. Морфологія*. Київ: Видавничий Дім «Слово».
 12. Рогач, Ю. (2015). Структурно-прагматичні особливості мови газет. *Актуальні питання іноземної філології*, 3, 139-145.
 13. Семен, Г. Я. (2015). Граматичні особливості газетних текстів. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія: Філологія, 18 (1), 143-145.
 14. Федорова, Ю. (2010). Газетний заголовок як одиниця лінгвістичного дослідження. *Наукові записки [Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка]*. Серія: Філологічні науки, 89 (5), 126-128.
 15. Єрмоленко, С. Я. (2001). *Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів*. Київ: «Либідь».
 16. Chovanec, J. (2003). The use of present tense in headlines. *Theory and Practice in English Studies*, 1, 83-92.
 17. Isani, S. (2011). Of headlines and headlines: towards distinctive linguistic and pragmatic genericity. *Asp* 60, 81-102.
 18. Karamysheva, A. D. (2012). *Contrastive grammar of English and Ukrainian Languages*. Vinnytsia, Nova Knyha Publishers.
 19. *Glossary of linguistic terms*. Retrieved from <https://glossary.sil.org/term>